

Handwritten signature or initials.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru, s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr let 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitve za enkrat 15 vin, ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parie in zabave vsaka praveca 24 vin, baje in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

† Stolni prošt Karol Hribovšek.

Pred sivo glavo vstani! (Levit. 19, 31.) Teh besed sv. Pisma smo se pogosto spomnili, kadar smo stali pred sivolasim, častiljivim možem, stolnim proštom in prelatom Karolom Hribovškom. Tega odličnega cerkvenega dostojanstvenika nam je iztrgala iz naše srede nemila smrt v pondeljek, dne 15. maja, ob 41. uri zjutraj. Sedemdesetletni mož, izgleden v svojem življenju, neutrudljiv v spolnjevanju svojih dolžnosti, moder v govorjenju, plemenit v mišljenju, častiljiv v vsakem oziru, si je legel truden in izdelan k večnemu počitku. In vsa naša škofija se je razžalostila, ko je izvedela za njegovo smrt. Zajokali so škof, ki so izgubili z njim modrega in vestnega sodelovalca v škofijski upravi, zaplakala je duhovščina, ki ga je ljubila in častila kot nekdanjega svojega vzgojitelja in učitelja, razžalostilo se je verno ljudstvo, ker je smrt zopet z neusmiljeno roko posegla v vrsto njegovih dušnih voditeljev in tolažiteljev.

Otrok in mladenič.

Pokojni gospod je bil sin rajskolepe Savinjske doline. Pri Sv. Juriju ob Taboru, tam, kjer še ravna danes svojim preživalec, stoterno svoje bogate sadove in kjer že zelene gore zaradi sosedstva zasajajo vitke jelke in smreke, je v pošteni kmečki hiši tekla njegova zibelka. Rodil se je dne 2. novembra leta 1846. Mlademu fantku so pri krstu dali ime sv. Karola Boromejskega, slovitega milanskega nadškofa in kardinala. Odgojevali so ga z navajanjem k delu in učenju ter v strahu božjem, za to pa je tudi postal iz njega velekoristen član človeške družbe in posebej katoliške cerkve. Ah, kako slepa je ljubezen onih starišev, ki pustijo svoje otroke rasti v brezdelju in brez vsakega strahu in reda. Taki otroci se izgubijo kakor rastline na vrtu, katere je vrtnar redoma zanemarjal. Ker je bil majhen Karol pobožen in zraven tudi bistre glave, so ga skrbni stariši odločili za študiranje in sicer, če ga Bog ne pokliče drugam, za duhovniški stan. Bog je uslišal želje in molitve modrega očeta in pobožne matere. Sin Karol njim je po dovršenih srednješolskih študijah v Celju vstopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil že kot tretjeletnik dne 23. julija 1869 posvečen v mašnika. Prihodnje leto 1870 so ga rajni škof dr. Maksimilijan Stepišnek poslali v dušno pastirovanje ter mu določili za prvo postajo Kaplanjo v Savinjski dolini in sicer v Gornjemgradu.

LISTER.

† Marija Lukačič.

Bivši svoji učenki, umrli dne 4. maja 1916, v spomin napisal A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

Prostor, na katerem je sedela v šoli moja pridna učenka Micika Lukačič, je že teden dni prazen, tako prazen, kakor je prazno vse na domu Lukačičevem, odkar so odnesli njihovo Miciko v soboto, dne 6. maja, na središko pokopališče k večnemu počitku.

Nimam je več pridne učenke Marije Lukačič, nimajo tovarišice več dobre, použne součenke, nimajo stariši več dobrega, ubogljivega otroka, zakaj Miciko je poklical Vsemogočni k sebi v kraj, kjer ni trpljenja, kjer ni žalosti, ne bridkosti. Kako radi bi klicali Miciko nazaj v življenje — toda ona spi tako trdno, da je noben človeški glas ne more zbuditi v življenje.

Toda: četudi nam je bilo slovo od dobre deklice težko, četudi so nam grenke solze zalivale oči, ko smo stali ob grobu, ki se je prekmalu zaprl ter nam prekmalu zakril drago bitje — vendar nas tolaži zavest, da se je duša našega dobrega otroka dvignila

Duhovnik.

Takrat so bili časi, ko se se liberalizem po naših trgih ni razpasel in ko so tudi tržani z zelo, zelo skromnimi izjemami hodili po nedeljah k sv. maši in ob določenih časih sprejemali sv. zakramente. Za to je bila tudi vez med duhovščino in tržkim prebivalstvom prijateljska, najsrdnejša. Mladi kaplan je bil v cerkvi goreč spovednik, v šoli ljubeznjiv katehet, povsod vesten v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti. Posebno pa je bil kot cerkveni govornik nenavadno spreten in izboren. A tudi izven cerkve je bil pri svojih župljanih priljubljen in v pošteni družbi je bil s svojo nadarjenostjo, živahnostjo in ljubeznijo do petja povsod in vedno dobrodošel. V Gornjemgradu je služboval do leta 1873, nakar je bil prestavljen kot kaplan v Zalec.

Nenavadna cerkvenogovorniška nadarjenost in neumorna delavnost v cerkvi in šoli je nagnila njegove predstojnike, da so ga leta 1877 poklicali kot nemškega pridgarja v Celje, kjer mu je obenem bilo izročeno tudi katehetsko mesto na meščanski in deški ljudski šoli.

Spiritual in ravnatelj.

Toda v Celju je ostal le dobrih pet let. Na mariborski bogoslovnici je zmanjkalo spirituala, dušnega voditelja in vzgojitelja mladih bogoslovcev. Prejnjí g. spiritual Jakob Bohinc je odšel za dekana v prijazno Braslovce. Za to je trebalo poiskati za mlade bogoslovce moža, ki je sam vzledno pobožen, v bogoslovnih znanostih temeljito podkovan, tudi splošno visoko izobražen, poln ljubezni do mladine, ter marljiv tudi v napornem duševnem delu. Izbran je bil celjski pridgar in katehet Karol Hribovšek. Kot spiritual je deloval od leta 1882 do leta 1890. Duhovniki, ki so ga imeli za spirituala, se še vsi z veliko spoštljivostjo in hvaležnostjo spominjajo svojega vzornega spirituala Hribovškega, ki jih je z nedosojeno milobo in ljubeznjivostjo, z zares svetim ognjem ljubezni božje vzgojeval za učence Gospodove.

Dne 1. maja 1890 je po odhodu mil. g. Ogradija v Celje postal ravnatelj mariborskega bogoslovja, katero mesto je izpolnjeval do 31. avgusta 1902.

Kanonik.

Že leta 1890 je bil imenovan kanonikom lavantskega stolnega kapitelja in je s tem prišel v krog onih mož, katerim je pod školovim vodstvom poverjena notranja uprava naše škofije. Leta 1901 je bil imenovan za stolnega dekana, leta 1907 za stolnega prošta.

Dalje časa je bil tudi član c. kr. štajerskega deželnega šolskega sveta in član mariborskega mestnega šolskega sveta. Od leta 1901 do 1909 je oprav-

čista in nedolžna kakor beli golobček v nebeske višine, kjer kraljuje božja Vsemogočnost in Modrost...

Kdo ve, kaj vse bridkega bi imela pokojnica še prestatí, ko bi živela; zdaj pa je kot v božji vrt presajena cvetka srečna in zadovoljna ter se milo smehlja doli na nas, ki po nji zdihujemo, ki po nji žalujemo.

Med svetimi duhovi gori ti srečna veselíš se zdaj, ne zabi nas, Očeta prosí, da s tabo združí nas kedaj.

Srečen je otrok, srečni so stariši in učitelji, ki imajo nadarjene, ukaželjne otroke! In tak otrok je bila Micika Lukačič. Kakor čebela na ovetu, je visela s svojimi očmi na ustih razlagajočega učitelja, noleba beseda ji ni ušla. In knjige so bile njene najljubše prijateljice, a pri tem ni zanemarjala domačih opravil, kakoršnim je kos 12letna deklica. Zasedovala je paznim očesom tudi vse sedanje vojne dogodke, zanimala se za vse ter težko čakala vsakega pisma od očeta, ki je — sedaj v bojni črti — že od početka vojske mobiliziran, in mu ni bilo dano, da bi stal ob smrtni postelji svoje ljubljene hčerke Micike...

Micika Lukačič ni bila deklica navadnih, marveč izrednih duševnih zmognosti; tudi pesniška nadarjenost jo je dičila. Postavimo tu sem časuprimerno

Ljal tudi službo profesorja pastirne na knezoškofijski bogoslovnici.

V kapitelju je bil pokojni gospod vzor pridnega, zvestega in neutrudljivega delavca. Odkar je bil leta 1907 imenovan za ravnatelja knezoškofijske pisarne, se je popolnoma posvetil novi službi ter delal v pisarni marljivo kakor mravlja. Velik del mnogoštevilnih pisarniških poslov je slonel na njegovih ramenih.

Papež ga je imenoval že leta 1897 za svojega hišnega prelata, cesar pa mu je podelil leta 1908 komturni križ Franc Jožefovega reda. Cerkev in država je s tem priznala, da priznava in zna ceniti njegove vrline in zasluge.

Zivljenje in smrt.

Zivljenje pokojnikovo je bilo en velik dan dela in molitve. Kamorkoli ga je postavila Previdnost božja, tam je bil cel mož na svojem mestu. Edino razvedrilo mu je bilo v prejšnjih letih, kadar je našel priložnost, da je pohitel v Savinjsko dolino na svoj preljubi dom. Ljubezen do hiše, do kraja in cerkve, kjer je prebil svojo mladost, je ostala v njem do zadnjega vzdihljeja prisrčna in velika. To kaže tudi zadnja volja pokojnikova. Ker ni bil nikdar župnik in torej tudi ni imel lastne župnijske cerkve, za to je svojo ljubezen do hiše božje skazoval župnijski cerkvi svoje rojstnega kraja ter skrbel za njeno lepoto.

Škofova volja ga je postavila za ravnatelja Splošnega društva krščanskih družin v čast sv. nazareški družini, ki se je v naši škofiji upeljala leta 1894. Pod njegovim ravnateljstvom se je društvo krasno razvilo, po zadnjem izkazu je v društvo vpisanih 31.102 krščanskih družin s 152.518 člani. S tem se je veliko božjega blagoslova priklicalo na družine naše Sloveskega Štajerja in naše dobre družine, ko bodo slišale o smrti njih društvenega ravnatelja, gotovo ne bodo zamudile vročih molitev, da ljubi Bog obilo plača pokojniku vso skrb in delo, ki jo je imel v tem oziru za čiščenje svete nazareške družine v naši škofiji.

Da tako nežnočuteče srce, kakor je bilo srce pokojnega prelata Hribovškega, ni moglo drugače, nego da z otroško in sinovsko pobožnostjo časti mater ubogih, zapuščenih Evinih otrok, preblazeno tvevico Marijo, kdo bi se temu čudil? „Sin, glej tvoja Mati!“ Sprejel jo je za svojo mater, ostal je njen zvest sin. Nekdaj se je na večer iz naših slovenskih hiš razlegala glasna molitev sv. rožnega venca. In ljudje so bili dobri in blagoslov božji je rosil na hiše naših očetov. Kolika škoda, da se ta sveta navada med nami vedno bolj opušča! Namesto molitve pa se vedno pogosteje razlega kreganje in preklinjanje, znamenje nezadovoljnosti in nesreče. V tihí sobici pokojnega prelata je lepa slovenska navada ostala v

pesem, ki jo je draga pokojnica kot 11letni otrok zložila ter lani v „Angelčku“ priobčila. Pesem slove:

Bojni vihar.

Čuj! Boben poje nam o polnoči in votlo grozno v noč buči... Približal se je bojni grom — gorje zdaj tebi, mili dom. O, Avstrija, na boj na boj! Sovrage imaš pred seboj. In ti, premili naš vladar, o! koliko užil si že prevar, in koliko izkusil že na svetu. Sovrag ti hoče prestol zdaj podreti! Ne boš, sovrage, ne boš nas ti premagal. Boz večni bode nam pomagal. Oj le na boj zoper sovrage — Naprej, naprej do slavne zmage!

Micika L.—č.

Mislil sem ti, Micika draga, govoriti v slovo ob odprti gomili, toda srečna bol je prevzela mojo dušo trenutku, ko so polagali v hladni grob zemeljske tvoje ostanke. Naj ti bodo te moje vrstice v spomin.

Počivaj v miru, uzorna učenka moja!

* „Angelček“ 1915, str. 55.

stari časti in navadi. Vsak dan je pokojni gospod s svetim rožnim vencem govoril slavo svoji Materi. Za to pa ga je tudi Bog poklical v cvetočem Marijinem mescu, ko deli po njeni priprošnji posebno velike milosti njenim častilcem, k sebi na sodbo.

Bodi mu, o Gospod, mil sodnik in sprejmi svojega zvestega služabnika v svoj sveti raj!

Podpore za svojce vpoklicanih.

Upravno sodišče je objavilo večje število važnih odločb o vzdrževalnem prispevku za družine vpoklicanih rezervistov in črnovojniki, kot:

1. Svojci vojaških oseb, ki so vstopile kot prostovoljci pred mobilizacijo v vojaško službo, nimajo nobene pravice do vzdrževalnine. Na Moravskem je prosil nek mož za sebe in za svojo ženo za vzdrževalnino. Prošnjo je utemeljeval sledeče: Leta 1911 je moj sin vstopil kot prostovoljec v armado, v kateri se tudi sedaj opravlja vojaško službo. Ako bi ne bila izbruhnila vojska, bi bil ostal moj sin samo tri leta pri vojaki in bi me sedaj podpiral s svojim zaslužkom. Vzdrževalna komisija je odklonila tozadevno prošnjo za vzdrževalnino z utemeljevanjem, ker ni dokazano, koliko bi zaslužil sedaj sin, ki je že leta 1911, torej pred mobilizacijo, vstopil kot prostovoljec v armado. Upravno sodišče je potrdilo razsodbo vzdrževalne komisije in se je izreklo, da nimajo svojci vojaških oseb, ki so kot prostovoljci vstopili v armado še pred mobilizacijo, nobene pravice do vzdrževalnine, ker ni dokazan njihov zasebni zaslužek za časa mobilizacije, ker so pred mobilizacijo vstopili v armado kot prostovoljci.

2. Najvažnejša odločba je ta, ki pravi, da komisija nima presojati po prosti presoji, ali je preživljanje svojcev ogroženo. Zakon predpisuje, kako je to treba ugotoviti. Ker se gre za zakonito pravico in njene preživljanje svojcev izključno ali pretežno bilo odvisno od delovnega zaslužka vpoklicanega. Če naj bi se hotelo vsled trajnega malenkostnega prispevka odkloniti državno podporo, bi se moralo dokazati, da dosedanje preživljanje svojca ni bilo bistveno odvisno od prispevka vpoklicanega.

3. Ista določba pravi: Tudi malenkosten stalen prispevek, ki ga je vpoklicani dajal, zadošča, da je preživljanje bistveno odvisno od tega prispevka; kajti zakon v § 3 ne zahteva, da bi preživljanje svojcev izključno ali pretežno bilo odvisno od delovnega zaslužka vpoklicanega. Če naj bi se hotelo vsled trajnega malenkostnega prispevka odkloniti državno podporo, bi se moralo dokazati, da dosedanje preživljanje svojca ni bilo bistveno odvisno od prispevka vpoklicanega.

4. Prav ta določba pravi tudi: Če ni kdo takoj pri vpoklicu priglasi svoje zahteve, se še ne more gotovo reči, da njegovo preživljanje prej ni bilo v nevarnosti, kajti vzrok za to zakasnitev tiči lahko v kaki drugi okoliščini ali pa v nepoznanju zakonitih predpisov.

5. Odločba z dne 6. marca 1916, št. 1137, pravi: Če je bilo preživljanje upravičene osebe ob času vpoklica bistveno odvisno od delovnega zaslužka vpoklicanega, pa je nato opravičenec kasneje sam dobil kako delo, tedaj to dejstvo ne dopušča sklepati, da preživljanje za časa tega zaslužka ni ogroženo. Zakon imenuje državno dajatev prispevek in tako upravičenec svoje pravice do tega prispevka ne izgubi že s tem, da stopi v kako službeno razmerje, da si na ta način dopolni prispevek z ozirom na stroške svojega življenjskega položaja. To pravno naziranje je podprto v § 5, ki pravi, da se sme državno podporo le tedaj in za toliko skrajšati, če in za kolikor presega dajatev vpoklicanega za svojce.

6. Važna je odločba z dne 28. marca 1916, št. 7482 ex 1916: Ne more se reči, da je preživljanje v nevarnosti, če oče, ki je bil dolžan plačati alimente, teh do svojega vpoklica ni dajal in je otroka dejansko vzdrževala mati iz svoje tedenske plače.

7. Neki vpoklicanec je do svojega vpoklica imel veliko trgovino s 20.000 K obratnega kapitala in K 600.000 denarnega prometa. V svojih odločbah z dne 23. marca 1916, št. 2226 in št. 2251, pravi upravno sodišče, da zgolj to dejstvo, še ne opravičuje naziranja, da preživljanje družine ni v nevarnosti, zlasti, ker se je trgovino pri vpoklicu zaprlo. Dokazati bi se moralo, da se je trgovina tudi po vpoklicu dalje vodila ali da obstoji toliko dobrih tatev, da je preživljanje svojcev zagotovljeno.

8. Neka komisija je rekla: T a s t i m a v e č j e p r e m o ž e n j e i n b i l a h k o p o d p i r a l s v o j c e v v p o k l i c a n e g a z e t a i n z a t o n j i h o v o p r e ž i v l j a n j e n i v n e v a r n o s t i . U p r a v n o s o d i š č e p a v s v o j i o d l o č b i z d n e 23. marca 1916, št. 2251, zavrača to naziranje. Bistveni predpogoj za državno podporo je nevarnost, ki je nastala, ker je odpadel neutrpni delovni zaslužek vpoklicanega. Ta nevarnost ni izključena, če bi kdo drugi kakor država mogoče lahko dal ali slučajno dejansko da kako podporo.

9. Odločba z dne 26. marca 1916, št. 3788 ex 1916, pravi: V zakonu ni utemeljeno naziranje, da svojci nimajo pravice do državnega prispevka, če živijo druge osebe, ki bi morebiti po običnem državljanjskem zakoniku bile dolžne pri odhodu vpoklicanega skrbeti za njegove svojce § 7 v 1. odstavku velko bolj odkriva, da hoče zakon sam to izključiti, ko pravi, da se od države dani življenjski prispevek vsled morebitnih podpor od strani dežele, občin, društev in zasebnikov ne sme skrajšati. Zakon ne dela nobene razlike, ali se gre tu za čista darila ali za izpolnitev alimentacijskih obveznosti. Neka komisija je dognala, da je sprog iz premožne hiše in da je tudi po poroki živel vedno v očetovi hiši in delal za-njo. Te ugotovitve niso zadostne, kajti ugotoviti bi bilo treba, ali je vpoklicanega in njegove družino preživljal samo oče sam, oziroma, ali ni bilo to preživljanje samo plačilo vpoklicanega, oziroma ali ni vpoklicanega smatrati za malega kmeta v smislu tega zakona.

10. Posebno važna pa je prav zadnja znana odločba upravnega sodišča. Nekdo je bil skladiščnik pri nekem konsumnem društvu in je dobival 40 K na teden. Po njegovem vpoklicu je družina še šest tednov dobivala to plačo. Na to pa je stopila na njegovo mesto v skladišče žena proti tedenski plači 20 K, in tudi odrasla hči ima tedensko plačo 20 K, tedaj obe skupaj ravno toliko kakor prej vpoklicani mož. Komisija je prošnjo odbila sklicevaje se samo na § 3, odstavek 3. čes, da preživljanje ni v nevarnosti. Komisija je rekla tudi: Žena in hči sta zavzeli možovo mesto in zaslužita ravno toliko. Upravno sodišče je sklep komisije zavrnilo in to tako: V tem slučaju se gre samo za to, ali je bila zavrnitev prošnje utemeljena v smislu § 3, odstavek 3, zakona z dne 26. decembra 1914. Tu pravi zakon, da se ima zahtevno zavrniti, če vpoklicani svojo plačo ali zaslužek še nadalje dobiva ali njegovi delovni dohodek iz kakega drugega razloga ne zmanjša. V tem slučaju pa plače ne dobiva vpoklicani naprej, ampak 2 njegova svojca (žena in hči) sta našla zaslužek ki skupno doseže višino plače vpoklicanega. Takih okoliščin pa zakon ne prizna za razlog odklonitve. Zadnji stavek § 3 tu ne pride v poštev, ker se gre samo za pridobitve, dohodne in življenjske razmere vpoklicanega in se more podpora le tedaj odreči, če se da iz teh razmer sklepati, da preživljanje ni v nevarnosti. Zakon se očitno ozira na službo, ki si jih svojci vpoklicanega poiščejo pod pritiskom razmer.

11. Več odločb najde nepravilno postopanje komisij v okoliščini, da je komisija odrekla podporo, ker se njene ugotovitve ne krijejo z napovedbo strank, katerim se ni dalo prilike, da bi pred odločitvijo komisije izvedele za vsebino letih ugotovitev. Pomanjkljivo je postopanje, če so se opustile poizvedbe, ali je bilo zanikanje nevarnosti za preživljanje upravičeno. Pomanjkljivo je postopanje, če sklepu komisije manjka utemeljitve, ki bi stranki omogočala učinkovito pravno obrambo potom upravnega sodišča.

12. Važna je tudi odločba o revizijskih sklepih komisij, pa naj nastanejo vsled obnovitve postopanja ali vsled med tem dejansko nastopivših sprememb. Pri teh revizijskih sklepih ni nikakor opravičeno, če se državni prispevek prizna na šele od dneva prošnje, ampak ga je treba priznati od tistega časa, ko so nastopili zakoniti predpogoj.

Dajte nam naše može na dopust.

Žene iz rajhenburške župnije nam pišejo:

Prosimo vojaške in politične oblasti, naj vendar ugodijo našim prošnjam in naj dovolijo možem delovne dopuste. Svoj čas smo vložile prošnje in so bile iste sicer uslišane. Reklo se je, da dobijo možje večkrat dopuste. A mnogi so dobili dopust samo mesca februarja in marca. Tedaj je bilo slabo vreme, tako da možje na dopustu niso mogli opraviti dela na polju in ne v vinogradu. Mnoge smo na to prosile dopuste za može, da bi orali in koruzo sejali. Možje pa niso dobili nič dopusta. Sedaj prosimo žene, da se da možem za mesec junij večtedenski dopust zaradi košnje in da nam pomagajo spraviti seno, da bomo vsaj še živino mogle rediti. Če se živina ne bo redila, se tudi mesa ne bo več dobilo in tudi ubogi vojaki ne bodo imeli dovolj krepke hrane.

Če pa možje dopusta ne dobijo, se lahko pripeči, da bo prišel hud udarec nad našo živino in nastalo bo pomanjkanje mesa. Zgodi se lako tako, kot onemu, ki je vprašal ženo, ki je majoran plela: „Žena, kaj delaš?“ „Majoran plejem.“ „Boš mi ga dala malo poduhati?“ „Ne! Sama plela, sama duhala.“

Če me uboge žene ne bomo dobile pomoči pri košnji in drugem nujnem delu na polju, bomo težko pridelale le toliko, kar bomo same rabile za svoj in svoje družine živje. So ljudje, ki pravijo, da žene, ki so same doma, lahko gospodarijo. Človek, ki tako

govori, ne ve, s kakimi težavami se imamo uboge žene na kmetih boriti. Taki ljudje naj le za nekaj časa poskusijo sami ostati na kmetih in videli bodo, kako težko je sedaj gospodariti brez pridnega gospodarja in tudi brez podpore, ki je mnoge posestnice ne dobimo

Bog se nas naj usmili in Marija lurska!

Tudi ne vsem, ampak nekaterim možem!

(Beseda slovenske žene.)

Četovodja 10.-87. stotnije je v zadnjem „Slovenskem Gospodarju“ z ostrim bičem udaril po napakah, ki so se ponekod vgnjezdile vsled vojskih razmer v naše kraje. Ne oporekam mu; tudi ne maram zagovarjati onih nesrečnic, ki s svojim razuzdanim in nečednim življenjem omadežujejo cel ženski spol. Vobče je pač tako, katera ženska ali mladenka pred vojsko ni bila pridna, tudi sedaj ni; kar pa je bilo poprej dobro, je tudi sedaj. Pisu omenjenega članka bi sicer kaka spretnejša roka v mnogih ozirih lahko krepko odgovorila, a moje kmečko pero je preokorno, da bi zavrnilo mnoga kriva sumničenja. Povedati hočem svoje mnenje le bolj po domače.

Ne maram torej zagovarjati onih nesrečnic, ki so v moževi odsotnosti pozabile na obljubo, ki so jo dale ženinu na dan poroke pred oltarjem, opozoriti hočem samo moške, da, ako hočejo okregati ženski spol, naj poprej prav skrbno pometejo pred svojim lastnim pragom. Svetopisemski rek pravi: „Pezdir v očesu svojega bližnjega vidiš, bruna v lastnem očesu pa ne.“

Možje in fantje na fronti so, kakor se splošno sliši, vrli in pošteni. Vojaški dušni pastirji in drugi, ki pridejo z njimi v dotiko, ne morejo prehvaliti, kako v dežju krogel in šrapnelov celo možje in fantje, ki doma poprej niso bili na posebno dobrem glasu, vroče molijo in se vzgledno obnašajo. Drugače pa je žal za fronto in v zaledju. Ker je bil četovodja 10.-87. stotnije glede ženskih prestopkov odkrit, hočem še tudi jaz odkrito označiti nekatere zle posledice možke lahkomišelnosti v vojaških posadkah za fronto in v zaledju.

1. Marsikateri mož, ki ima doma pridno, pobožno in zvesto ženo, je obesil lastnost, ki se ji pravi zvestoba, na klin. Kdor ima le količkaj priliko opazovati življenje vojaštva v zaledju, v naših mestih in trgih, bi vedel povedati marsikatero. Vprašajmo samo zdravnike. Iz izjav in predavanj zdravnikov je posneti, da je v zaledju ponekod celo do 80% vojaštva okuženega po grdih boleznih, kot nasledkih grehov, ki bi se med kristjani niti imenovati ne smeli. Mnogi zdravniki in drugi pametni možje pravijo, da se silno bojijo, da se bodo te grde bolezni zanesle tudi na deželo. Cele družine in občine bodo bolane, okužene, zapisane počasni, a strašni smrti. Možje, ako hočete nadalje nositi čednostno ime „mož“, ostanite pošteni, zvesti sebi, Bogu in svoji ženi!

2. Star slovenski pregovor pravi, da eno gnilo jabelko pokvari več zdravih jabelk. Pred slabo družbo vas, dragi možje in mladeniči, ne svarijo same vaši dušni pastirji, ampak tudi vaše žene in vaši stariši. In kaj vse slaba družba napravi! Iz treznega, bogaboječega moža in mladeniča napravi pijanca, ki se ne zmeni več mnogo za cerkev, ne za nauke dušnih pastirjev, ne za nasvete, prošnje in svarila svoje zveste žene in dobrih starišev, ampak drvi v družbi slabih tovarišev tje v en dan za svojimi strastmi, kakor živina. Najljubše mu je klatarska družba v zadržli gostilni ali kaki slaboglasni hiši, mesto rožnega venca časti igralne karte, molitveno knjigo pa zamenja za liter vina ali šnopsa. Ali bo srečna tvoja družina, dragi slovenski mož in mladenič, ako se bož tak vrnil po sklenjenem miru na svoj dom?

3. Me ženske in sploh vsi doma ostali se trudimo s trdim delom noč in dan, da bi obdržali naše domove gospodarsko močne in da bi od časa do časa tudi vpoklicanim možem in sinom poslali na bojišča in v zaledje kake kronice za poboljšek. Znano nam je, da je vojak po dolgih marših in napornih vajah potreben okrepčila. Žal, pa da nekateri možje in mladeniči z denarjem ravnaajo tako potratno, da nastaja opetovano sumnje, kam se spravlja denar. Dragi možje in mladeniči! Ravnajte z denarjem kolikor mogoče varčno, kajti prepričana sem, da bodo po vojski nastopili slabi časi, še slabši kot so sedaj.

To bi bili moji trije opomini na može in mladeniče pri vojaki. Ohranite tudi vi zvestobo, varujte se slabe družbine in bodite varčni!

Kakor je pisec zadnjega „Gospodarjevega“ članka omenjal, da njegovi opomini niso namenjeni za vse ženske, tako tudi jaz prosim može in mladeniče, ki so v vsakem oziru ostali tudi v vojaški suknji zvesti Bogu, narodu in svojim domačim, naj ne bodo uzaljeni, teh vrstic ni narekovalo hudobno srce, ampak srce, ki želi, da bi bile naše slovenske družine tudi po vojski srečne in da bi se grde in slabe navade med slovenskim ljudstvom kolikor mogoče omejile.